

Memòria democràtica

Un espai residencial a Puigcerdà amaga un camp de concentració del franquisme

L'historiador Marc Pont Fitó localitza a la Villa San Antonio un recinte desconegut pels veïns que durant tres anys va capturar republicans que creuaven la frontera

MIQUEL SPA
Puigcerdà

El que avui és un conjunt residencial d'alt estànding pensat per a la segona residència va ser un dia un camp de concentració franquista. La coneguda actualment com a Villa San Antonio de Puigcerdà, de la qual pràcticament tan sols els estudiosos locals en sabien la trajectòria històrica, es ven encara al sector immobiliari per la promoció d'habitatges que s'hi han fet als seus jardins. La promoció forma part dels jardins de la Villa San Antonio, de 1898 i restaurada el 2009, envoltada d'un extens jardí comunitari de 5.000 m². Una investigació de l'historiador de Cerdanya Marc Pont Fitó, loca-

litza l'espai, en posa dades i amplia la cronologia del camp de concentració franquista que hi va haver a Puigcerdà. El treball posa noms i cognoms als presoners que hi van passar entre 1939 i 1941 i connecta el camp amb els altres quatre que hi va haver l'Alta Cerdanya, ja en territori de l'estat francès.

L'estudi ha permès rescatar un dels episodis més foscos de la postguerra a la Cerdanya: l'existència i el funcionament del camp franquista de Puigcerdà. Pont Fitó ha traslladat l'estudi, iniciat per un treball de final de màster i d'anys de recerca en arxius i testimonis orals, en un llibre, «Presoners a Cerdanya el 1939. La retirada republicana, Els camps francesos i el camp de Puigcerdà».

«Havia llegit que hi havia hagut

La Villa San Antonio va albergar un camp de concentració

un camp de concentració a Puigcerdà, però no en sabia res més: ni ubicació ni dates», explica Pont. L'única referència era una breu menció en obres generals sobre els camps franquistes. El llibre s'articula en tres grans blocs: la retirada republicana i els últims dies de la República a la Cerdanya; els camps de refugiats de l'Alta Cerdanya francesa, i el camp franquista de Puigcerdà. A la banda francesa, la investigació ha permès documentar els camps de la Guingueta d'Hix, la Tor de Querol, Càldegues i Ocej, gràcies, sobretot, als informes dels serveis d'espionatge franquistes. «Són informes molt detallats on expliquen què passa a l'altra banda, amb fotos inèdites, dates i descripcions de la vida als camps», destaca Pont.

Segons els documents, per la Cerdanya haurien passat unes 83.000 persones durant la retirada, una xifra molt superior a les 60.000 fins ara acceptada. La funció principal del camp era la classificació i redistribució de presoners que entraven des de França. Demà, a les 19 h, la Sala Sebastià Bosom de l'Arxiu Comarcal acollirà la primera conferència del cicle «Explica'm una història», a càrrec de Pont, que parlarà sobre «Frontera, classificació, repressió i oblit: el camp de concentració franquista de Puigcerdà». ■